

CZU 631.539.3

CONSIDERAȚII PRIVIND REVITALIZAREA SISTEMULUI DE MENTENANȚĂ A TEHNICII AGRICOLE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

GR., MARIAN

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract: This article concerns different problems of the technical service development of the farm machinery. The concrete recommendations regarding technical service in Moldova are elaborated on the basis of the analysis made in the countries with a high level of economy development.

Key words: Farm Machinery, Maintenance, Restoration, Technical Service

INTRODUCERE

Schimbările importante și rapide care au loc în economia națională, inclusiv și în agricultură, impun cerințe noi față de abordarea problemelor ce țin de prezentul și viitorul mecanizării agriculturii.

Conform datelor statistice, astăzi în Republica Moldova activează peste 140 cooperative de producție, 112 societăți pe acțiuni, 4 colhozuri, 4 întreprinderi intergospodărești, 1263 societăți cu răspundere limitată 503 gospodării țărănești, 469 întreprinderi individuale.

Asigurarea tehnică a acestor întreprinderi este în permanentă creștere. Astfel, astăzi s-au organizat peste 110 stații tehnologice dotate cu tehnică modernă. În ultimii 5 ani, în țară, au fost importate tractoare, combine, mașini agricole de performanță produse în CSI și în Occident.

Paralel însă cu preocupările concrete de dotare a agriculturii cu tehnică agricolă necesară, mai există un șir de întreprinderi dotate cu mașini și utilaje tehnologice învechite, care cer investiții serioase pentru a putea fi aduse și menținute în stare de bunăfuncționare. În acest context, se impune o activitate permanentă de reorganizare și reorientare a sistemului de mentenanță preventivă și corectivă a tehnicii agricole și celei din industria alimentară.

Realizarea acestor deziderate necesită schimbări esențiale a sistemului de mentenanță existent în perioada economiei centralizate care, *de facto*, astăzi în republică nu mai funcționează, iar altul nefiind creat încă.

În acest articol se prezintă unele aspecte ce țin de necesitatea revitalizării și perfecționării sistemului de mentenanță a tehnicii agricole din Republica Moldova.

MATERIAL ȘI METODĂ

În baza unei analize de sinteză a stadiului actual privind sistemul de mentenanță și de aprovizionare tehnico-materială a producției agricole se înaintază unele considerente ce țin de perfecționarea continuă a acestor componente.

Cercetările au fost realizate prin studiul datelor prezente în sursele accesibile din Republica Moldova și printr-o analiză a experienței din unele state ale CSI și occidentale cu experiență în domeniul organizării și implementării serviciilor de asistență tehnică a agriculturii.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

O analiză succintă a situației din Republica Moldova vizavi de problema managementului folosirii tehnicii agricole și sistemului de mentenanță a acesteia constată o stare a lucrurilor departe de a fi considerată satisfăcătoare. Fosta structură de întreprinderi, menite să mențină tehnica agricolă în stare de bunăfuncționare, a suferit modificări cardinale, iar în unele localități ale republicii, în genere, a fost distrusă. În ultimii ani s-au micșorat simțitor lucrările ce țin de reparația capitală a mașinilor, utilajelor, agregatelor etc., care prioritar se realizau în cadrul întreprinderilor specializate. De adăugat și faptul că un șir întreg de lucrări de mentenanță se realizează în cadrul întreprinderilor posesoare de tehnică agricolă, care nu sunt dotate cu tehnica necesară de diagnosticare, montare-demontare, recondiționare.

Evoluția circumstanțelor menționate a condus la majorarea considerabilă a cheltuielilor pentru mentenanța preventivă și corectivă a tehnicii agricole, în special pentru gospodăriile mici și mijlocii.

Situația creată impune căutarea de noi direcții vizavi de crearea unui sistem viabil de mentenanță a tehnicii agricole în Republica Moldova.

Studiul stării lucrurilor, referitor la problemele menționate în țările economic dezvoltate, constată un interes deosebit pentru dezvoltarea continuă a serviciilor tehnice în aceste țări. De exemplu, în Franța creșterea anuală a serviciilor tehnice constituie 4,2%, pe când industria, în această țară, cunoaște o creștere de 2,9% (Varnakov V. et al., 2003). Tendințe similare se observă în Rusia, Ucraina, Belarusi și alte țări.

Despre actualitatea acestei probleme pentru Republica Moldova vorbește ordonanța Ministrului Agriculturii și Industriei Alimentare despre elaborarea unei concepții cu privire la dezvoltarea mecanizării agriculturii în Republica Moldova, concepție în care problemele ce țin de prezentul și viitorul sistemului de mentenanță trebuie abordat la justa sa valoare.

Este necesar ca sistemul de mentenanță să fie privit ca o categorie complexă de servicii chemată să creeze condiții favorabile pentru producătorii agricoli prin asigurarea cu piese de schimb calitative și servicii accesibile de diagnosticare, întreținere tehnică, reparații curente și capitale, precum și celor de extensiune atât în perioada de garanție, cât și în cea de postgaranție.

Sistemul de mentenanță creat trebuie să asigure pregătirea tehnicii în așa fel că să poată realiza calitativ toate lucrările agricole în termeni optimi, să prelungească ciclul de viață a tehnicii agricole prin deservirea competentă a acesteia, astfel contribuind la reducerea cheltuielilor pentru procurarea tehnicii noi.

Un rol aparte în sistemul de mentenanță îi revine corelării adecvate a problemelor ce țin de managementul organizatoric, managementul resurselor umane și cel al calității. Sistemul creat trebuie să satisfacă necesitățile clienților, adică a producătorilor agricoli, considerând interesele acestora drept prioritare. Posesorii de tehnică agricolă trebuie să beneficieze, pe parcursul întregului an, de posibilitatea incontestabilă de a se adresa în orice întreprindere specializată pentru a primi servicii tehnice calitative și ieftine. Cu alte cuvinte, este necesar de creat formațiuni noi de prestări și servicii tehnice cu diferite forme de organizare și proprietate care ar asigura cerințele mereu crescânde ale producătorilor agricoli.

La acest capitol se evidențiază insistent importanța creării condițiilor de concurență între prestatorii serviciilor de mentenanță. Aceste condiții vor servi motivație esențială a îmbunătățirii continue a calității produselor și serviciilor, vor contribui la creșterea eficienței activității formațiunilor economice create, vor influența prețul de cost al serviciilor prestate.

Relațiile economice de piață dictează sistemului de mentenanță cerințe noi, dintre care una este strategia ocupării pieței de desfacere de către întreprinderile producătoare de tehnică agricolă. În această situație merită atenție dezvoltarea sistemului de mentenanță de către dilerii firmelor respective.

Experiența multor țări din străinătate cu economie avansată demonstrează raționalitatea mentenanței tehnicii agricole de către dilerii întreprinderilor producătoare de mașini. Astfel, analiza structurilor organizatorice din SUA, Germania, Anglia, Olanda și al. constată că în aceste țări aproximativ 90% de companii producătoare de tehnică agricolă comercializează, efectuează diagnosticarea, mentenanța preventivă și reparațiile în termenul de garanție prin intermediul dilerilor. Lucrările sunt realizate de specialiști calificați în ateliere dotate cu tehnică modernă. Despre eficiența acestei forme de prestări ne vorbește experiența centrelor de servicii tehnice pentru autoturisme organizate pe teritoriul Republicii Moldova.

Organizarea serviciilor diler în condițiile Republicii Moldova necesită o coordonare a activității acestor centre, luând în considerare cererea și oferta pieții, precum și posibilitățile întreprinderilor de servicii tehnice deja existente pe teritoriul țării.

Un alt aspect ce merită atenție este crearea pieței de mașini agricole de mână a doua, conform căreia gospodăriile puternice ar putea să realizeze tehnica învechită, dar cu resursă suficientă pentru a fi folosită de alte gospodării cu potențial economic mai mic. Tot această piață ar putea comercializa și tehnică de mână a doua adusă din țările economic dezvoltate. Crearea și funcționarea acestei piețe poate avea loc numai în cazul sincronizării acesteia cu servicii de mentenanță corectivă bine puse la punct.

Totodată sistemul de mentenanță a tehnicii agricole și celei din industria alimentară nu poate fi perfect fără organizarea și realizarea centralizată a recondiționării pieselor de schimb uzate. În literatura de specialitate și practica reparațiilor de mașini este argumentată eficiența recondiționării pieselor de mașini, mai ales a celor de gabarit mare.

Cu părere de rău, astăzi în Republica Moldova, centralizat, piesele de schimb nu se recondiționează, pe când în Rusia se recondiționează 9-10% din piesele noi, Germania și Japonia - 40%, SUA -25%.

Este necesar de accentuat atenția asupra extinderii metodelor de reparare prin folosirea agregatelor de schimb. În acest sens, merită atenție revitalizarea întreprinderilor de reparație a agregatelor cu optimizarea acestora reieșind din condițiile și necesitățile de astăzi. O pârghie importantă în succesul acestei măsuri este recondiționarea centralizată a pieselor de schimb cu utilizarea metodelor avansate de recondiționare, care trebuie să asigure o resursă a pieselor recondiționate de cel puțin 90% din resursa pieselor noi. Extinderea volumului de piese recondiționate prezintă o sarcină importantă de stat, rezolvarea căreia va permite economisirea resurselor materiale și financiare în domeniul ingineriei agrare.

Evident că crearea unui sistem viabil de mentenanță cere schimbări de mentalitate, cultură și comportament, în primul rând, al prestatorilor de servicii, dar și al clienților. Acest aspect presupune asumarea conștientă a promisiunilor făcute clienților privind termenii de realizare a prestărilor și serviciilor, nivelul de calitate, prețul de cost.

În realizarea acestor deziderate o importanță deosebită aparține resurselor umane. Astăzi se urmărește o asigurare nesatisfăcătoare a sectorului agrar cu mecanizatori, cadre ingineresti cu pregătire temeinică, competente să realizeze lucrările de diagnosticare computerizată, de mentenanță preventivă și corectivă a tehnicii avansate, mai ales a celei importate în ultimii ani.

În această situație, este necesar de creat premise pentru pregătirea și perfecționarea cadrelor din ingineria agrară reieșind din condițiile noi economice și cerințele managementului calității tehnicii agricole și celei din industria alimentară. Sunt necesare măsuri concrete în vederea organizării și stimulării tineretului în alegerea meseriilor de mecanizator, operator al utilajului agricol, al celui din sectorul zootehnic, industria alimentară, transport, sisteme de diagnosticare computerizată etc.

Un rol aparte, în pregătirea cadrelor de calificare înaltă în domeniul ingineriei agrare, aparține Facultății de Inginerie Agrară și Transport Auto a UASM, colegiilor tehnice din Soroca și Svetlâi. Este necesară o reorientare a planurilor de învățământ ale acestor instituții spre cerințele beneficiarilor locali, folosind experiența țărilor avansate, cu o ajustare maximă la cerințele procesului de la Bologna. Este absolut obligatorie o redotare a acestor instituții cu tehnică de ultima generație, cu tehnologii avansate și, nu în ultimul rând, cu cadre didactice competente și cointeresate să practice meseria de profesor.

CONCLUZII

Sintetizând rezultatele studiului privind revitalizarea sistemului de mentenanță a tehnicii agricole în Republica Moldova se pot prezenta următoarele concluzii și recomandări:

- sistemul de mentenanță a tehnicii agricole, prezent astăzi în Republica Moldova, nu face față cerințelor mereu crescânde ale agriculturii moderne bazate pe relații economice de piață;
- pentru inventarierea situației create în domeniul mentenanței tehnicii agricole este necesar de realizat un studiu cu privire la asigurarea agenților economici cu mașini și utilaje agricole și starea tehnică a acestora;
- de realizat un studiu de prognoză pentru viitorul apropiat și cel de durată mai mare cu structurarea unui tablou al situației previzionale privind cantitatea și calitatea tehnicii agricole;
- stimularea economică a inițiativelor de creare și revitalizare a formațiunilor noi, aprobate în țările dezvoltate, de prestare a serviciilor de mentenanță a tehnicii agricole;
- de mărit volumul de reparații și modernizare a parcului de mașini existent atât în cadrul întreprinderilor producătoare, cât și la formațiunile specializate în realizarea prestărilor de mentenanță;
- în scopul micșorării cheltuielilor pentru reparații, de dezvoltat producția de piese de schimb pe baza recondiționării pieselor uzate care posedă resursă remanentă;
- crearea condițiilor favorabile de reorientare și redotare a instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate pentru pregătirea cadrelor calificate de ingineri și mecanizatori capabile să exploateze și să mențină tehnica avansată care este și va fi în dotarea sectorului agrar din țară.

BIBLIOGRAFIE

1. ARTIUSIN, A.A. Osnovnye itogi i napravleniâ razvitiâ agroinjenernoj nauki. *Tehnika v sel'skom hozâjstve*, 2003, Nr. 4, p. 3-6.
2. VARNAKOV, V.V. et al. *Tehničeskij servis masin s.-h. naznačeniâ*. Moskva: Kolos, 2003, 253 p.

Data prezentării lucrării – 05.02.2007